

แบบจัดทำฐานข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น

หน่วยงาน สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3.

1. ชื่อโครงการ :

โครงการแปลงตัวอย่างระบบเกษตรผสมผสานตามแนวพระราชดำริ

“ทฤษฎีใหม่” (ในระบบเกษตรอินทรีย์) เฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยกาญจนาภิเษก ทำพระ จังหวัดขอนแก่น

2. ที่ตั้งของโครงการ

ภายในพื้นที่ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น

ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

3. พระราชดำริ :แนวพระราชดำริ

ระบบเกษตร “ทฤษฎีใหม่” ตามแนวพระราชดำริ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ได้พระราชทานพระราชดำริไว้ เพื่อเป็นการบริหารจัดการที่ดินในการเกษตรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทรงให้ทดลองใช้ที่โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จ.สระบุรีเป็นแห่งแรก ต่อมาได้รับการพิสูจน์ว่า ได้ผลดี จึงมีการขยายผลไปยังภูมิภาคต่างๆทั่วประเทศ กล่าวคือ ให้แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 4 ส่วน ส่วนแรก ประมาณร้อยละ 30 ขุดสระเก็บน้ำไว้ช่วยทำนา เลี้ยงปลาและการเพาะปลูกพืชต่างๆ ส่วนที่สอง ทำนาปลูกข้าวร้อยละ 30 ส่วนที่สาม ใช้เป็นพื้นที่พืชสวนปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชไร่ ร้อยละ 30 และส่วนที่สี่ สักส่วนร้อยละ 10 จำแนกไว้เป็นบ้านและบริเวณที่อยู่อาศัย สวนครัวหลังบ้าน พืชผักสมุนไพร และคอกสัตว์ ตามลำดับ ทั้งนี้ สำหรับเป็นวิธีปฏิบัติของเกษตรกรที่เป็นเจ้าของที่ดินจำนวนน้อย (เฉลี่ยประมาณ 10-20 ไร่) หลักสำคัญ คือให้เกษตรกรมีความพอเพียงโดยเลี้ยงตัวเองได้ในระดับที่ประหยัดก่อน มีข้าวบริโภคเพียงพอตลอดปี มีน้ำเพื่อสนับสนุนการผลิตให้ได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ และเพื่อเป็นแปลงตัวอย่างให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้เป็นการเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่ครอบครัว

4. สรุปพระราชดำริ

แผนกวิจัยและพัฒนา การเกษตรเขตที่ 3 เสนอขอแผน ของ แผนกฯที่ ๓ เขตที่ ๓ แบบถาวรเขตเกษตร “ทฤษฎีใหม่” เพื่อเผยแพร่พระเกียรติคุณขึ้น ภายในพื้นที่ของสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น โดยดำเนินงานร่วมกัน 3 หน่วยงานในสังกัดของกรมวิชาการเกษตรในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่

ยุทธศาสตร์ดำเนินงานพัฒนาพื้นที่แบบใหม่ให้สอดคล้องกับแนวทางการผลิตพืชอินทรีย์ ที่เน้นการกลับคืนสู่ความปลอดภัยของชีวิตตามธรรมชาติ และกระแสอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเป็นหนทางการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยภูมิปัญญาของท้องถิ่นผนวกกับองค์ความรู้ร่วมสมัยแบบองค์รวม เน้นความสมดุลของสรรพสิ่งในระบบนิเวศ ไม่มีสิ่งใดที่เป็นโทษหรือเป็นประโยชน์แต่เพียงอย่างเดียว สิ่งมีชีวิตในธรรมชาติล้วนเป็นประโยชน์และเกื้อกูลกัน การอาศัยธรรมชาติควบคุมกันเองแบบชีววิถี การเรียนรู้การดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับวิถีธรรมชาติ อาศัยเทคนิคเกษตรกรรมจุลินทรีย์ การทำปุ๋ยหมัก/น้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์ไว้ใช้เอง การไม่ใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีทั้งปวง เน้นเทคโนโลยีที่สะอาด เพิ่มคุณภาพชีวิตตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

5. วัตถุประสงค์ของโครงการ

5.1 เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ระบบเกษตรผสมผสาน “ ทฤษฎีใหม่ ” ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในระบบเกษตรอินทรีย์ สำหรับหน่วยงาน องค์กร กลุ่ม / เครือข่ายเกษตรกรที่สนใจ

5.2 เพื่อเป็นแปลงต้นแบบระบบเกษตรผสมผสาน “ ทฤษฎีใหม่ ” ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในระบบเกษตรอินทรีย์ ที่มีกิจกรรมการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่น

5.3 เพื่อเป็นสถานที่ทดสอบ / สาธิต รูปแบบระบบเกษตรผสมผสาน “ ทฤษฎีใหม่ ” ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในระบบเกษตรอินทรีย์ ให้เกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม เป็นการลดรายจ่าย ทำให้ช่วยเพิ่มผลผลิตและรายได้ให้แก่ครอบครัว

6. หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4
2. ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น
3. ศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตขอนแก่น

7. ประเภทของโครงการ : การ

พัฒนาการเกษตรตามแนว

เศรษฐกิจพอเพียง

8. สรุปลักษณะของโครงการ

8.1 จัดทำฟาร์มต้นแบบเกษตรผสมผสาน “ ทฤษฎีใหม่ ” ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในระบบเกษตรอินทรีย์ จำนวน 1 แห่ง พื้นที่ 6.25 ไร่

8.2 ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำการเกษตรผสมผสาน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในระบบเกษตรอินทรีย์ ให้แก่ ศูนย์วิจัย / ศูนย์บริการวิชาการฯ ในเครือข่ายสวพ.3

8.3 ถ่ายทอดองค์ความรู้ในการทำการเกษตรผสมผสาน ในระบบเกษตรอินทรีย์ ให้แก่เจ้าหน้าที่ หน่วยงาน องค์กร กลุ่ม / เครือข่ายเกษตรกรในพื้นที่รับผิดชอบปีละ 120 ราย

9. งบประมาณเริ่มดำเนินการ : 2545

10. งบประมาณ ปี 2545 162,000.- บาท (หนึ่งแสนหกหมื่นสองพันบาทถ้วน)

11. งบประมาณที่ได้รับในแต่ละปี

งบประมาณปี 2551 192,000 บาท แหล่งงบประมาณ : กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

12. ผลการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน

สถานที่ดำเนินการอยู่ในบริเวณของ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดขอนแก่น ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 15 กิโลเมตร แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่อินทรีย์ท่าพระ ปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนมาเป็นระบบเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ปี 2545 เป็นต้นมา เนื่องจากปัญหาดินในพื้นที่ เสื่อมความอุดมสมบูรณ์ลงไปเป็นอันมาก ดินแข็งตัวมากเมื่อแห้ง อากาศร้อน และดินจมน้ำมากจนหล่มและ เมื่อได้รับน้ำมาก หรือฝนตก สภาพกายภาพและเคมีของดินถูกทำลายจากการเกษตรเคมีอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ขาดความเหมาะสมต่อการอยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตในดิน เพราะขาดอาหารแหล่งพลังงานของชีวิตในดิน ที่เป็นผู้คอยสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน การขาดอินทรีย์วัตถุในดิน เป็นต้นเหตุแห่งความไม่สมดุลทั้งปวงของวัฏจักรแห่งความเกื้อกูล และการรักษาความเหมาะสมของดินกับพืช พืชกับจุลินทรีย์ในดิน พืชกับพืช พืชกับสัตว์ สัตว์กับแมลง แมลงกับแมลง มนุษย์กับสิ่งมีชีวิตทั้งปวงในไร่-นาและระบบนิเวศเกษตร เกษตรกรจึงควรเป็นเพียงผู้สังเกตการณ์ความสัมพันธ์กันของสายใยแห่งธรรมชาติ คอยช่วยรักษาความสมดุลของนิเวศเกษตรที่เป็นถิ่นอาศัยร่วมกันของเกษตรกรและสิ่งมีชีวิตที่หลากหลาย การฟื้นฟูทรัพยากรดินและน้ำ ที่เป็นปัจจัยเบื้องต้นของการผลิตพืชเพื่ออาหารของผู้คน วิถีปฏิบัติงานโครงการ จึงต้องหันกลับมาสู่

ฉะนั้น การเกษตรอินทรีย์ จึงเป็นวิถีชีวิตที่จะสามารถเกื้อกูลความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษยชาติ ที่เป็นมิตรกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ไม่มีทางเลือกอื่นใดที่เหมาะสมมากกว่า

มีพื้นที่ดำเนินการทั้งหมด 6.25

ไร่ แบ่งสัดส่วนพื้นที่ในการ

ดำเนินงานดังนี้

- พื้นที่นา 2.50 ไร่ สัดส่วนร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด

- พื้นที่ปลูกผัก 0.75 ไร่ สัดส่วนร้อยละ 12 ของพื้นที่ทั้งหมด
- พื้นที่ไม้ผล 2.50 ไร่ สัดส่วนร้อยละ 40 ของพื้นที่ทั้งหมด
- พื้นที่สระเก็บน้ำ 0.25 ไร่ สัดส่วนร้อยละ 4 ของพื้นที่ทั้งหมด
- พื้นที่อยู่อาศัย 0.25 ไร่ สัดส่วนร้อยละ 4 ของพื้นที่ทั้งหมด

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ร่วมกันพัฒนาโครงการตามแผนงาน/โครงการ ที่กำหนดไว้จนมีความก้าวหน้ามาเป็นลำดับ

12.1 แปลงนาสาธิต พื้นที่แปลงนาสาธิตการผลิตข้าวอินทรีย์ในพื้นที่ 2.50 ไร่ ทำการปลูกข้าวเหนียวพันธุ์ กข. 6 พื้นที่ 1.25 ไร่ และข้าวเจ้าพันธุ์ มะลิ 105 พื้นที่ 1.25 ไร่ โดยใช้เทคนิคการผลิตข้าวอินทรีย์ซึ่งมีกระบวนการผลิตที่สำคัญประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ไถตะ พลึกตากดินไว้ประมาณ 10-15 วัน เพื่อกำจัดวัชพืช และหมักหญ้า
 - หว่านปุ๋ยหมักชีวภาพ อัตรา 150 กก./ไร่ และฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพอัตรา 4 ลิตร /ไร่
 - คราดคลุกหน้าดินให้ละเอียดใช้กล้าอายุ 25-30 วัน ปักดำระยะ 35x35 เซนติเมตร จำนวน 1-2 ต้น/จับ
 - รักษาระดับน้ำในแปลงนาไม่ให้ขาด
- ในปีการผลิต 2549 ได้ทำการศึกษาผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิตของข้าวพันธุ์ กข. 6 และ มะลิ 105 ดังปรากฏผลต่อไปนี้

12.1.1 ผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิตข้าวพันธุ์ กข.5

จากการศึกษาพบว่า ในฤดูนาปี 2549 ให้ผลผลิตเฉลี่ย 680 กก./ไร่ มีความสูงเฉลี่ย 128 เซนติเมตร การแตกกอเฉลี่ย 11.50 ต้น/กอ จำนวนรวงเฉลี่ย 11.50 รวง/กอ จำนวนเมล็ดเฉลี่ย 255 เมล็ด/รวง เมล็ดดี 225 เมล็ด/รวง เมล็ดเสีย 30 เมล็ด/รวง

12.1.2 ผลผลิตและองค์ประกอบผลผลิตข้าวพันธุ์ มะลิ 105

จากการศึกษาพบว่า ในฤดูนาปี 2549 ข้าวพันธุ์มะลิ 105 ให้ผลผลิตเฉลี่ย 490 กก./ไร่ มีความสูงเฉลี่ย 120 เซนติเมตร การแตกกอเฉลี่ย 12 ต้น/กอ มีจำนวนเมล็ดเฉลี่ย 200 เมล็ด/รวง จำนวนเมล็ดดีเฉลี่ย 180 เมล็ด/รวง จำนวนเมล็ดเสียเฉลี่ย 20 เมล็ด/รวง

12.2 การปลูกพริกหลังนา ทำการศึกษารูปแบบการปลูกพริกหลังนาในระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่ 2.50 ไร่ ใช้พันธุ์พริก ลูกผสม ซุปเปอร์ฮอท โดยมีกระบวนการผลิตดังนี้

- 12.2.1 พ่นน้ำหมักชีวภาพอัตรา 10 ลิตร / ไร่ ใส่ต่อซังแล้วไถกลบ
- 12.2.2 หลังจากนั้น 15 วัน ไถพรวน
- 12.2.3 ขุดหลุมขนาด 1 หน้าจอบ ระยะ แถวคู่ 1 เมตร ระยะต้น 0.40 เมตร
- 12.2.4 ย้ายกล้า อายุ 1 เดือนลงปลูก
- 12.2.5 ใช้น้ำหยอดลงหลุม ปักดำพริก
- 12.2.6 หลังปลูก 5 วันใส่ปุ๋ยหมักชีวภาพอัตรา 200 กรัม / หลุม พรวนดินกลบ

12.2.7 หลังปลูก 20 วัน ใส่ปุ๋ยชีวภาพรอบโคนต้น อัตรา 300 กรัม / หลุม พรวนดินกลบ รดด้วยน้ำหมักชีวภาพ แล้วคลุมฟาง

12.3 การปลูกผักอินทรีย์ ดำเนินการในพื้นที่ 0.75 ไร่ มีการปลูกผักหมุนเวียนตลอดปี มีผักที่ปลูกได้และให้ผลผลิตได้ดีในสภาพการผลิตผักอินทรีย์ จำนวน 16 ชนิด ได้แก่ ผักกาดขาวปลี กะหล่ำปลี บล๊อคโคลี กวางตุ้ง ผักบุงจีน แดงกวา แดงร้าน หอมแบ่ง คื่นช่าย ผักชี สะระแหน่ พริก มะเขือเปราะ ถั่วฝักยาว กุยช่าย ผักชีลาว เป็นต้น

12.4 พื้นที่ไม้ผล ดำเนินการในพื้นที่ 2.50 ไร่ มีการปลูกไม้ผลหลายชนิด เช่น ส้มโอ ส้มเขียวหวาน ส้มโชกุน น้อยหน่า ฝรั่ง มะม่วง มะกอกน้ำ บนต้นมะม่วง ได้ทำการศึกษาการเลี้ยงมดแดง จากการศึกษาพบว่า มดแดงสามารถให้ไข่ได้เฉลี่ย 0.50 กก./รัง มะม่วงแต่ละต้นจะมีมดแดงเฉลี่ย 5 รัง/ต้น การเลี้ยงมดแดงอาจเป็นทางเลือกในการใช้เป็นรายได้เสริมให้กับครอบครัวได้ ในพื้นที่ไม้ผลได้ทำการล้อมรั้วตาข่ายแบ่งสำหรับเลี้ยงไก่พื้นเมือง เป็ดเทศ ห่าน และหมูหลุม ดังนี้

12.4.1 การเลี้ยงไก่พื้นเมือง ดำเนินการในพื้นที่ 1 ไร่ ทำเป็นโรงเรือนขนาด 3 x 4 ตารางเมตร พื้นที่ที่เหลือสำหรับไก่ปล่อยแปลง เลี้ยงไก่ ตัวเมีย 12 ตัว ตัวผู้ 3 ตัว ไก่สามารถขยายพันธุ์ได้ประมาณ 120 ตัว ในระยะเวลา 6 เดือน อาหารไก่ให้ข้าวโพดในตอนเย็น ตอนกลางวันปล่อยออกหาอาหารกินเองในแปลง เช่น ตั๊กแตน ผีเสื้อ แมลงต่างๆ ลูกไก่หลังจากฟักได้ประมาณ 5 เดือน จับขายได้ในราคา กิโลกรัมละ 55 บาท โดยไก่จะมีน้ำหนักประมาณ 1.50 กิโลกรัม

12.4.2 การเลี้ยงเป็ดเทศและห่าน ดำเนินการในพื้นที่ 0.50 ไร่ ทำโรงเรือนขนาด 3 x 4 ตารางเมตร เลี้ยงเป็ดเทศ 50 ตัว เลี้ยงห่าน 10 ตัว ให้อาหารเฉพาะตอนเย็น ตอนกลางวันปล่อยให้ออกหากินหญ้าเอง เป็นการกำจัดวัชพืชไปในตัว หลังจากเลี้ยงได้ 6 เดือน มีเป็ดฟักออกมาเพิ่ม 3 แม่พันธุ์ ให้ลูกเป็ด 30 ตัว

12.4.3 การเลี้ยงหมูหลุม ทำการเลี้ยงหมูหลุม 2 คอก ขนาด 4 x 5 ตารางเมตร เลี้ยงหมูคอกละ 6 ตัว ให้อาหารเช้า-เย็น โดยมีส่วนผสมอาหารดังนี้ รำหยาบ รำละเอียด ปลายข้าว และอาหารสำเร็จรูป ตอนกลางวันให้หญ้าวันละ 2 งวง

12.5 พื้นที่สระเก็บน้ำ ดำเนินการในพื้นที่ 0.25 ไร่ ลึกประมาณ 1 เมตร มีความจุน้ำประมาณ 1,200 ลบ.ม. ภายในสระได้ทำการเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน เช่น ปลานิล ปลาไน ปลาช่อน และปลาสวาย ริมขอบสระ ได้ทำการปลูกมะพร้าว มะละกอ กลั้วน้ำว่าเงาะ ผักตบชวย มะเขือ เป็นต้น

12.6 การขยายผลการพัฒนาสู่เกษตรกร

12.6.1 ในปีงบประมาณ 2550 มีเกษตรกรให้ความสนใจมาฝึกอบรมและศึกษาดูงานที่แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่แบบ

- 1.) การผลิตข้าวอินทรีย์ มีเกษตรกรมาเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน จำนวน 650 คน โดยการประสานงานของ
- 2.) การผลิตผักปลอดสารพิษ มีเกษตรกรมาเข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน จำนวน 300 คน โดยการ

12.6.2 ในปีงบประมาณ 2550 มีเกษตรกรให้ความสนใจมาฝึกอบรมและศึกษาดูงานที่แปลงเกษตรทฤษฎีใหม่ทำพระ

- 1.) การผลิตข้าวอินทรีย์ มีเกษตรกรให้ความสนใจมาศึกษาดูงานประมาณ 100 คน

2.) การผลิตผักอินทรีย์ มีเกษตรกรให้ความสนใจมาศึกษาดูงานประมาณ 100 คน

3.) การเกษตรผสมผสาน มีเกษตรกรให้ความสนใจมาศึกษาดูงานประมาณ 50 คน

12.7 บทสรุป

การเกษตรทฤษฎีใหม่แบบอินทรีย์ ที่ดำเนินงานระหว่าง ปี 2545-2550 ได้สร้างปรากฏการณ์ที่เป็นจริง ในสิ่งที่ไม่คาดคิดว่าเป็นไปได้หลายประการ เช่น การฟื้นตัวของดินที่มีคุณภาพและความอุดมสมบูรณ์ของดิน เพิ่มขึ้นทุกปี เหมาะแก่การปลูกพืชมากยิ่งขึ้น ทำให้ได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งการปลูกข้าวอินทรีย์ การผลิตผักอนามัยปลอดภัยจากสารพิษ ลดต้นทุนในการป้องกันกำจัดแมลงในแปลงผักผลไม้ หญ้าแฝกที่ปลูกขอบแปลงผัก สามารถตัดไปใช้เป็นวัสดุคลุมดินชั้นดีในกรรมวิธีการเกษตรกรรมแบบเกื้อกูล ภายในระบบเกษตรผสมผสานแบบอินทรีย์ เทคนิคอินทรีย์ยังใช้ได้ดีในการเลี้ยงไก่-เป็ด และสุกรอย่างคุ้มค่า สวนไม้ผลยืนต้น เช่น มะม่วง ส้มโอ ฝรั่ง มะละกอ และพืชอาหารนาชนิด ออกดอกติดผลดีขึ้น นอกจากการทำนาที่เคยปฏิบัติกันแพร่หลายโดยทั่วไป ทำให้กำลังเป็นที่สนใจใฝ่เรียนรู้ จากเกษตรกร ประชาชนทั่วไป และเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ เพิ่มมากขึ้น ตามลำดับ

ในปี 2550 กรมวิชาการเกษตรได้คัดเลือกเป็น โครงการที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง มีการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีรูปแบบการเกษตรผสมผสาน เพื่อการผลิตอาหารทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งเป็นสิ่งที่เกษตรกรปฏิบัติได้จริง และเลี้ยงตนเองได้อย่างดี จนกระทั่งปัจจุบัน ได้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริที่เป็นรูปธรรมในจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดใกล้เคียงในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.กิจกรรมสหวิชาชีพการปรับปรุงบำรุงดิน เมื่อที่ 6.25 ไร่	3.1.เพื่อสาธิตเทคโนโลยี การปรับปรุงบำรุงดิน โดยผู้อุปถัมภ์วิจัยผู้วิจัยสภาพ	1 งาน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
3.2 สาธิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ จุลินทรีย์ดิน	3.1.เพื่อสาธิตเทคโนโลยี การปรับปรุงบำรุงดิน โดยผู้อุปถัมภ์วิจัยผู้วิจัยสภาพ	1 งาน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
3.3 การปลูกพืชบำรุงดินแยก	3.1.เพื่อสาธิตเทคโนโลยี การปรับปรุงบำรุงดิน โดยผู้อุปถัมภ์วิจัยผู้วิจัยสภาพ	1 งาน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
3.4 เก็บตัวอย่างดิน วิเคราะห์ดิน	3.1.เพื่อสาธิตเทคโนโลยี การปรับปรุงบำรุงดิน โดยผู้อุปถัมภ์วิจัยผู้วิจัยสภาพ	1 งาน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
4.การเกษตรผสมผสานในพื้นที่สระเก็บน้ำ 4.1. กิจกรรมการปลูกพืชบนคันสระ: มะพร้าว มะละกอ ถั่วเขียว ถั่ว ฟาง สักคั่ว	4.1.เพื่อสาธิตการใช้ ประโยชน์พื้นที่เกษตรอย่างมี ประสิทธิภาพ	1 งาน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
4.2 กิจกรรมการสาธิตเพาะเลี้ยงปลาแบบ ผสมผสาน: ปลานิล ปลาใน ปลาช่อนและปลาลาซาย	4.1.เพื่อสาธิตการใช้ ประโยชน์พื้นที่เกษตรอย่างมี ประสิทธิภาพ	1 งาน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
5. กิจกรรมเผยแพร่ ขยายผลการเกษตร (ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง)	5.1.เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรกร ทฤษฎีใหม่แก่เกษตรกรใน ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และประชาชนผู้สนใจ	100 คน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
5.1 จัดทำฐานข้อมูลโครงการ	5.1.เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรกร ทฤษฎีใหม่แก่เกษตรกรใน ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และประชาชนผู้สนใจ	100 คน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
5.2 จัดทำบอร์ดวิชาการ นิทรรศการ	5.1.เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรกร ทฤษฎีใหม่แก่เกษตรกรใน ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และประชาชนผู้สนใจ	100 คน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
5.3 ให้บริการความรู้วิชาการ	5.1.เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรกร ทฤษฎีใหม่แก่เกษตรกรใน ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และประชาชนผู้สนใจ	100 คน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
5.4 ที่อบรมหลักสูตรพื้นฐานของการ ings ทากเอง เช่นการเกษตรผสมผสาน การผลิตปุ๋ยชีวภาพใช้เอง การปลูกพืชอินทรีย์	5.1.เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรกร ทฤษฎีใหม่แก่เกษตรกรใน ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และประชาชนผู้สนใจ	100 คน		สมชาย เชื้อจิ้น ศุภป.ชอนแก่น
5.5 ขยายผลการพัฒนาการเกษตรผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ 60 ราย(พื้นที่โครงการสองฝั่งซำ)	5.1.เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้เกษตรกร ทฤษฎีใหม่แก่เกษตรกรใน ท้องถิ่น หน่วยงานราชการ และประชาชนผู้สนใจ	100 คน		เอกวิฑู พรหมศิริราช สวพ.3